

ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ*Ναυτιλιακή λογιστική – Εισαγωγή*

Πρόκειται για τον ειδικό κλάδο της λογιστικής, ο οποίος ασχολείται με τις ναυτιλιακές επιχειρήσεις κάθε μορφής. Ο όρος ναυτιλία αναφέρεται συγκεκριμένα στην πρακτική και τεχνική του πλοίου, το οποίο εκτελεί μεταφορές διεθνώς με σκοπό το κέρδος. Πολύ συχνά γίνεται διαχωρισμός ανάμεσα στην ιδιοκτησία και στη διαχείριση του πλοίου, υπό την έννοια ότι πλοιοκτήτες- ιδιοκτήτες παραδίδουν την εκμετάλλευση του πλοίου σε άλλες επιχειρήσεις φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

Όπως γίνεται κατανοητό οι αρχές και η διάταξη του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (ΕΓΛΣ) θα πρέπει πλέον να προσαρμόζονται αναλογικά στις ιδιαιτερότητες που αφορούν τη λογιστική παρακολούθηση της διαχείρισης ενός πλοίου. Οι διαφορές με τις χερσαίες επιχειρήσεις όσον αφορά την ανάπτυξη του ΕΓΛΣ αναφέρονται στην ιδιομορφία ορισμένων συναλλαγών της ναυτιλιακής επιχείρησης, που συνοψίζονται:

- Αν πρόκειται για πλοία που εκτελούν τακτική προκαθορισμένη γραμμή – δρομολόγιο.
- Αν δεν έχουν τακτική προκαθορισμένη γραμμή – δρομολόγιο.
- Αν είναι κρουαζιερόπλοια ή οτιδήποτε άλλο.

Σημαντικές Διαφορές ναυτιλιακών & χερσαίων επιχειρήσεων

Η ιδιαιτερότητα των ναυτιλιακών επιχειρήσεων συγκριτικά με τις χερσαίες είναι ότι το πλοίο αποτελεί από μόνο του μια επιχείρηση η οποία όμως βρίσκεται «εν κινήσει», δηλαδή διεθνώς μεταφέρεται σε διάφορα λιμάνια αλλάζοντας σύνορα, επομένως θα πρέπει λογιστικά να προσδιορίζονται λεπτομερώς και με ακρίβεια όλα τα έσοδα και έξοδα που αυτό δημιουργεί κατά την κίνησή του και μάλιστα σε διαφορετικό νόμισμα ανάλογα με το λιμάνι προσέγγισης. Για το λόγο αυτό, το αντικείμενο της ναυτιλιακής λογιστικής εντάσσεται στο Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο προσαρμόζοντας τους λογαριασμούς στην εξειδικευμένη παρακολούθηση της διαχείρισης ενός πλοίου.

Στις χερσαίες επιχειρήσεις, το αποτέλεσμα της χρήσης προσδιορίζεται συγκρίνοντας τα έσοδα με τα έξοδα όλων των δραστηριοτήτων της από όλα τα χερσαία υποκαταστήματά τους, χωρίς να περιπλέκονται μεταβλητά έκτακτα στοιχεία όπως συνήθως συμβαίνει κατά την κίνηση – δρομολόγιο ενός πλοίου. Αυτό συνεπάγεται ότι τα έσοδα και τα έξοδα των χερσαίων επιχειρήσεων

είναι σχετικά αναμενόμενα και εύκολα μετρήσιμα σε αντιδιαστολή με αυτών των ναυτιλιακών, το μέγεθος των οποίων εξαρτάται πολλές φορές από την εξέλιξη του ταξιδιού.

Μια άλλη σημαντική διαφορά λογιστικής φύσεως είναι ο **λογαριασμός του πλοιάρχου**. Ακριβώς επειδή το πλοίο αποτελεί μια επιχείρηση εν κινήσει που δημιουργεί έσοδα και έξοδα ανά τον κόσμο, την οικονομική διαχείριση αυτού επωμίζεται ο πλοίαρχος του πλοίου, ο οποίος εκτελεί χρέη λογιστή κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, διαχειρίζεται τα χρηματικά διαθέσιμα και το καθημερινό εξοδολόγιο και αποδίδει λογαριασμό στην ναυτιλιακή επιχείρηση. Μέσω της κατάρτισης της ειδικής λογιστικής κατάστασης με τον τίτλο «Γενικός Λογαριασμός Πλοιάρχου» (Master's General Account), η οποία παρέχεται από τον πλοίαρχο στην ναυτιλιακή επιχείρηση, συνοψίζονται όλα τα πεπραγμένα και λογιστικά δρώμενα της περιόδου για την οποία καταρτίστηκε και αποδίδεται οικονομικός απολογισμός. Μάλιστα, ένα από τα σημαντικότερα μέρη του λογαριασμού αυτού είναι η μισθοδοσία του πληρώματος, η οποία καταρτίζεται και εξοφλείται επί του πλοίου κατά τη διάρκεια που βρίσκεται εν πλω.

Προφανώς, στις χερσαίες επιχειρήσεις όλο το λογιστικό κύκλωμα συνδέεται μέσω συστημάτων intranet για όλα τα υποκαταστήματα και καταλήγει στο λογιστήριο και κατ' επέκταση την οικονομική διεύθυνση, χωρίς να παρεμβάλλονται ενδιάμεσες οικονομικές υπο-διευθύνσεις με την έννοια του λογαριασμού του πλοιάρχου.

Είδη λογιστικών βιβλίων που τηρούν οι ναυτιλιακές επιχειρήσεις βάσει ΚΦΑΣ:

Οι ναυτιλιακές εταιρίες, ανάλογα με την ένταξή τους στις κάτωθι κατηγορίες, πρέπει να τηρούν τα παρακάτω λογιστικά βιβλία:

- ✓ Σε **πλοιοκτήτριες** ναυτικές εταιρίες του Ν. 959/ 1979 που τηρούν ένα βιβλίο εσόδων – εξόδων στην ελληνική γλώσσα και εκδίδουν όλα τα φορολογικά στοιχεία που ορίζει για όλες τις επιχειρήσεις ο Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών.
- ✓ Σε αυτές που απλώς **διαχειρίζονται ή εκμεταλλεύονται πλοία τρίτων**, οι οποίες ανάλογα με το ποια νομική μορφή έχουν, τηρούν τα αντίστοιχα βιβλία βάσει ΚΦΑΣ: οι ΑΕ και ΕΠΕ διπλογραφικά βιβλία (γ' κατηγορίας) ενημερώνοντας τα: Ημερολόγιο, Ισοζύγιο, Ισολογισμός, Γενική Εκμετάλλευση, Πίνακας Διάθεσης Κερδών) ή υπόλοιπες νομικές μορφές όπως ομόρρυθμη και ετερόρρυθμη εταιρία που ανήκουν στη β' κατηγορία βιβλίων με την απλογραφική τήρηση.

Απαλλαγή από ΦΠΑ

Η παράδοση και εισαγωγή σκαφών έχει υπαχθεί στις ειδικές απαλλαγές από το φόρο προστιθέμενης αξίας, όσον αφορά αυτά που προορίζονται για εμπορική χρήση, δηλαδή για αλιεία ή

άλλη εκμετάλλευσή τους. Για την απαλλαγή απαιτείται η ναύλωση ή χρονοναύλωση του σκάφους να είναι ολική και να γίνεται με σκοπό την εμπορική εκμετάλλευση αυτού από τον ναυλωτή όπως επισταμένα θα ορίζεται από το συμβόλαιο. Στα πλαίσια της απαλλαγής του ΦΠΑ, συμπεριλαμβάνονται και η παράδοση και εισαγωγή καυσίμων, λιπαντικών κτλ για τον εφοδιασμό του πλοίου, η παροχή υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση αναγκών του πλοίου, πχ συντηρήσεις κτλ.

Αντίθετα, σε όλες τις χερσαίες επιχειρήσεις επιβάλλεται ΦΠΑ κατά τις συναλλαγές τους, εκτός εάν το αντικείμενο τους σχετίζεται με εκπαίδευση ή υγεία. Επίσης, ο *συντελεστής ΦΠΑ είναι ενιαίος*, δηλαδή δεν υπάρχει καμία ειδική μεταχείριση ως προς τις χερσαίες επιχειρήσεις, παρά μόνο μια έκπτωση στους συντελεστής 30% μόνο για συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές. (πχ Κυκλάδες)

Διακρίσεις κόστους στις ναυτιλιακές επιχειρήσεις

Συγκριτικά με τις λειτουργικές δαπάνες της κύριας και δευτερεύουσας δραστηριότητας των χερσαίων επιχειρήσεων, τα έξοδα που περιλαμβάνουν το κόστος μιας ναυτιλιακής επιχείρησης, συμπεριλαμβάνουν και τα έξοδα των χερσαίων γραφείων της όσο και αυτών που δημιουργούνται κατά το δρομολόγιο των πλοίων:

⇒ Δαπάνες επιχείρησης: έξοδα μισθοδοσίας, διαφήμισης για λειτουργία πρακτοριακών γραφείων, αμοιβές ναυτιλιακού προσωπικού ξηράς (αρχιπλοίαρχοι, αρχιμηχανικοί κα)

⇒ Δαπάνες πλοίου: έξοδα συντήρησης και επισκευών σε δεξαμενή μηχανών και μηχανημάτων, έξοδα κίνησης πλοίου, ειδικά έξοδα ταξιδιών, έξοδα επιθεωρήσεων πλοίου, ασφάλιστρα σε αλληλασφαλιστικούς οργανισμούς, δαπάνες προσωπικού πλοίου, δαπάνες ασυρμάτου και τηλεπικοινωνιών κα.

Ειδικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα σταθερά έξοδα με τα οποία επιβαρύνεται το πλοίο είτε βρίσκεται εν πλω είτε είναι λιμενισμένο, όπως τροφοδοσία πληρώματος, υλικά και εφόδια, έξοδα συντήρησης μηχανών, ασυρμάτων και λοιπών ναυτιλιακών οργάνων κτλ

Προβλήματα στην εφαρμογή της λογιστικής στις ναυτιλιακές επιχειρήσεις

Η οργάνωση και ομαλή λειτουργία ενός λογιστηρίου στις ναυτιλιακές επιχειρήσεις αντιμετωπίζει μια πληθώρα προβλημάτων λογιστικής φύσης κυρίως λόγω του γεγονότος ότι το πλοίο προβαίνει σε οικονομικές συναλλαγές κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του ανά την υδρόγειο και μάλιστα σε διαφορετικά νομίσματα. Αυτό συνεπάγεται:

- Την εξαιρετική χρονική καθυστέρηση στην παραλαβή των παραστατικών από τις συναλλαγές που πραγματοποίησε ο πλοίαρχος ή ο πράκτορας στα διάφορα λιμάνια προσέγγισης.
- Την αναζήτηση των αναλογούντων ισοτιμιών αυτών των δοσοληψιών λαμβανομένου υπόψη ότι χρησιμοποιείται μια πληθώρα διαφορετικών νομισμάτων με αποτέλεσμα να προκύπτουν πολλές συναλλαγματικές διαφορές.
- Τη μετατροπή εξόδων σε λογαριασμό απαιτήσεων. Ένα μέρος των εξόδων του πλοίου, κυρίως όσον αφορά την επισκευή και συντήρηση αυτού, καλύπτονται από ασφαλιστήρια συμβόλαια, με αποτέλεσμα να απαιτείται ειδικός λογιστικός χειρισμός κατά τη μετατροπή των εξόδων αυτών σε απαιτήσεις από ασφαλιστικές εταιρίες.

www.sotele.gr